

बाळभराड शिन्धो

ৰাজপথত হিন্দী

জেমচ, হেড্‌লী চে'জ

চিমে ভাৰিকা শালিকেষলচ, প্ৰাইভেট লিমিটেড
বকুল লিৱী ১১০০১৫

বাজপথত হিল্লী

প্রথম প্রকাশ ১৯৮৮

পরিবেশক :

চিনে ভারিকা পাব্লিকেশন্স, প্রাইভেট লিমিটেড
আই-১১, শিবলোক হাউচ,
(মিলন চিনেমা'র সম্মুখত)
নতুন দিল্লী-১১০০১৫

লেখক :

জি. টি. পি. প্রেছ, শিবলোক হাউচ
(‘মিলন চিনেমা’র সম্মুখত)
নতুন দিল্লী-১১০০১৫

মূল্য ২৫.০০ টাকা

॥ এক ॥

“সৌ সোপা দেখিছা? চাই লোহাচোন এবাৰ” ষ্ট্রাক ডাইভাবজনে ক’লে। লগে লগে ডেওঁ গাড়ীৰ বিবিকিখনেদি মুখ উলিয়াই খুঁহি দিলে। “মই দৰকাৰ হলে কোনোবা আৰু পঁচা কন্নবোগীকো গাড়ীত তুলি লয়, তথাপিও এই কুলক্ষণীয়াইতক মই কেতিয়াও মোৰ গাড়ীত উঠিবলৈ নিদিওঁ।” কৃপাত যেন ডেওঁৰ মুখখন কোচ খাই গ’ল।

হেৰী মিইচেলে তাৰ বহল পিঠিখন, গাড়ীখনৰ চিটটোৰ পিছকালৰ চামৰাৰে বন্ধা আঙুৰা ঠাইখিনিত হেঁচি ধৰিলে। লগে লগে যেন ডেওঁৰ অস্থতৰ হ’ল, তীব্ৰ গতিত চলিথকা গাড়ীখনৰ যুহু যুহু জোকাবনিবোৰ যেন ক’ৰ আক চামৰাৰ মাজেদি পাৰ হৈ অহা কাবোৰাৰ জ্বলদৰ তপনিহে! ডেওঁ বাটৰ দুয়ো কাষে চকু ফুৰালে। অলপ দূৰে দূৰে বাটৰ কাষে কাষে জুম বাঢ়ি থিয় হৈ থকা হিল্লীৰ দলবোৰ ডেওঁৰ চকুত পৰিল। সিহঁতৰ সেই লেভেৰা মোনাবোৰ, ডাঠ কাগজৰ বাকচবোৰ আৰু গীতাবোৰ—এই সকলো খিনিয়েই চকুত পৰিল।

“মাউবত মবাইত চালা!” ষ্ট্রাক ডাইভাবজনে ডাকৰি উঠিল। “ইহঁতেই বোলে আমাৰ ডক্ৰিভত বংশধৰ,—চালা। কাৰলৈ গলে পাবোৰ, চালা, ডেকেটা ডেকেট পোছাৰ! কত! মিথকইত! জানানে, ইহঁতে নিচা কবিলে পইচা নেপালে মাকইতকো হত্যা কৰিব পাৰে। চালা...”

ষ্ট্রাকখনৰ সমুখত এইবাৰ কিছু দূৰত তিনিজনী ছোৱালী। শিহনত হিপটায় আৰু বহল বহল শাৰ্ট। সিহঁতে ষ্ট্রাকখনলৈ চাই

হাত জোকাবিলে। অসভ্যালি কৰি হাতেৰে অল্লী ভৰ্তী কৰি দেখুৱালে।

“বেটী নাককাটি নিলাজীহঁত!” ট্রাক ড্ৰাইভাৰজনে আকৌ খিৰিকিৰে মূৰ উলিয়াই থুৱালে। “আমাৰ চালা সতি সম্ভতি নাই ভালৈই হৈছে। আমাৰ সেইজনীয়ে আকৌ পেন পেনাই থাকে এই কথাটোকে লৈ! মই কৈ দিছোঁ, মোক এনেকুৱা বাবে বাওঁকবা ল’ৰা ছোৱালী হৈ যদি এইটো ৰূপ ধৰে? তেতিয়া? না বাবা না। মোক এইচব নেলাগে!”

হেৰী মিট্‌চেলে এইবাৰ তাৰ পকেটৰ পৰা চিগাৰেটৰ পেকেটটো উলিয়ালে। পেকেটটো ইতিমধ্যে হেঁচা খাই পেটেকা উঠিল। তাকে আগবঢ়াই দিলে ট্রাক ড্ৰাইভাৰজনলৈ। ছুয়োটাই চুটা চিগাৰেট জ্বলাই লোৱাৰ পিছত ট্রাক ড্ৰাইভাৰজনেই আকৌ কথা আৰম্ভ কৰিলে। “মই তোমাক কিয় গাড়ীত উঠাই ল’লো, তুমি হয়তো ভাবি আচৰিত হৈছা নহয়নে?” বাটৰ পৰা চকু ঘৰাই আনি তেওঁ এবাৰ হেৰীৰ মূখলৈ চালে। আকৌ বাটটোলৈ চকু দি কৈ গ’ল, “কওঁ শুনা। তুমি নিশ্চয় কেইদিনমানৰ আগতেহে মাথোন সেনাবাহিনীৰ পৰা ওলাই আহিছা—হয় নে নহয় কোৱা! মই সেনাবাহিনীত কাম কৰা মানুহক দেখিলেই চিনি পাওঁ জানা। বিশেষকৈ মোৰ দৰে নুবত গৈ থাকিব লগীয়া ছোৱা সৈনিকৰ জীৱন যি সকলে কটাই আহিছে সেইসকলক মই দেখিলেই ধৰিব পাৰোঁ। যয়ো এদিন কোবিত্তাত আহিলোঁগৈ জানানে? বাক বাদ দিয়া সেইবোৰ, তুমি পিছে কেতিয়া ওলাই আহিছা?”

হেৰীয়ে তেওঁৰ পিনলৈ কোবোৰে আহি থকা মন্ত বহল এডাল ক’লা বীৰনৰ দৰে অকোৱা পকোৱা বাটটোলৈ চাই কিবা এটা ভাবি আছিল। ট্রাক ড্ৰাইভাৰজনৰ প্রশ্নৰ উত্তৰ দিবলৈ গৈ তাৰ বেন মাতেই নোলাব এনেকুৱা লাগিল। কোনোমতে কলে, “আজি বহ

দিন হ'ল ?”

“এবা”, বুৰ ছুপিয়াই ছুপিয়াই টোক ড্ৰাইভাৰজনে কৈ গ'ল।
“মই তোমাক দেখিয়েই জানিছিলোঁ। নহয়। মই তোমাৰ গাত সেই
আৰ্মীৰ পোকটো এতিয়াই পাইছোঁ, বুইছা। এই পোকটো বাবলৈ
দিন লাগে। ইমান সহজে নেহাৰ ! পিচে আৰ্মীত থকাৰ দিনবোৰ
কেনে লাগিল ?

“অইনবোৰৰ যেনে লাগে ?” বাত ছটা অলপ জোকাৰি
হেৰীয়ে উত্তৰ দিলে।

“এতিয়া শূৰি আহি ভাল লাগিছেনে বাক ?”

“জানো ? লাগিছে নে কি ! ঠিক ধৰিব পৰা নাই এতিয়াও।”

“জানো বহু জানো ! তোমাৰ গাৰ পৰা আৰ্মীৰ পোছেই বোৱা
নাই। এতিয়াই ক'ত গম ধৰিব পাৰিবা...হ ? আৰ্মী ! এবা,
বহুটো কিবা অদ্ভুত যেন নেলাগেনে বাক ? যেতিয়া আৰ্মীত থাকিবা
তেতিয়া তাক লাও দি অদ্ভুত নপৰা যেন লাগে। অথচ যেতিয়া
ওলাই আহিবা, 'এনে লাগিব যেন কিবা এটা মৰমৰ বস্তুহে হেৰাই
থাকিল ! চালা অদ্ভুত বস্তু। মোৰ হলে আৰ্মীৰ পৰা ওলাই আহি ঠিক
ভেনেকুৱাই লাগিছিল তাই !” চিগাৰেটোটোত দীঘলকৈ টান এটা দি
ভেঁও এসোপামান ধোৱা হাওঁ কাওঁলৈ পঠিয়াই দিলে আৰু অলপ
পিছতে নাকেদি বাহিৰ কৰি দি আকৌ কথা আবদ্ধ কৰিলে, “বাক
কোৱাচোন ! তাত বাক অৱস্থাটো, আমাৰ কাগজে পত্ৰটো ওলোৱান
নিচিনাকৈ সঁচাই বৰ সাংঘাতিক হৈ পৰিছিল নে কি ?”

হেৰীয়ে এইবাৰ গাটো বুৰাইলৈ ইকাতি হৈ বহি ললে।

“আচলতে জানা, তাত গৈ যে আমিবোৰ অত্যন্ত 'ব'ব' হ'ব
লাগে। সেইটোহে আচল সাংঘাতিক কথা। এনেয়ে একো নাই।”
কথাৰ মাজতে তাৰ মনত পৰি গ'ল সেই সেমেকা পৰিবেশৰ আছিল
বহল বাননী পথাৰবোৰ। সেই প্ৰথম ব'দ জাক ! আৰু সেই

জ্ঞানকণ্ঠৰ আকস্মিক আক্ৰমণবোৰ ! কথাবোৰ নেভাবিবলৈ বাবে বাবে সি ঠিক কৰে আৰু বাবে বাবে সেই একেখিনি ছবিয়েই আহি যেন তাৰ চকুৰ সম্মুখত ভাঁহি উঠে । মূৰটো জোকাৰ মাৰি দি সি যেন জ্বিবোৰ মগজুৰ পৰা মচি পেলাব বিচাৰে । তাৰ কাৰণেতো এতিয়া এইবোৰ চৰ অতীত হৈ গৈছে ! সিতো তাৰ ভাগৰ তিনি বছৰীয়া সামৰিক সেৱা সমপূৰ্ণ কৰি আহিছে ! এতিয়া সেই অতীত দলঙৰ ভালেদি বৈ বোহা লেভেৰা পানীখিনিভৰ্তকৈ বেলেগ একো নহয় ।

ট্রাক ড্ৰাইভাৰজনৰ এনে লাগিল যেন এই ওখ পাখ সবল স্ত্ৰীসকল ডেকাজনৰ আৰ্হীত বিমান ব'ব লাগিছিল এতিয়া ঘৰলৈ উভতি আহিও সিমান ব'বেই লাগিছে ! ডেওঁৰ মনটো বেয়া লাগি গ'ল । ডেওঁ ভাবিছিল এওঁৰ সৈতে আগৰ আৰ্হীত থকা স্নিগ্ধোৰৰ বিষয়ে গল্প গল্প কৰি সময়খিনি পাৰ কৰি দিব পৰা বাব আৰু তাৰ লগতে এইখন বৃদ্ধৰ আচল কাহিনী কিছুমানো ডেওঁৰ মূৰত শুনিবলৈ পাব । পিছে এওঁচোন সেইবিলাকৰ নামেই শুনিব নোখোজে ! পজিকে পেৰেনিয়াই স্তম্ভি থাকি কি লাভ !

এই ট্রাক ড্ৰাইভাৰজনৰ নাম হ'ল চেম বেট্জ । ডে'টনবীচ' বোলা ঠাইখনত ডেওঁ গাড়ীখন পৰ্কিংবে'ড লগাইদি কাৰবে কুইক স্নেক বাব'ড সোমাই এটা চেণ্ডউইচ্ আৰু এটা বীয়েৰৰ টেমালৈ ফটাকট খোৱাত লাগি গৈছিল । ডেওঁ এতিয়া বাব লাগিব অবেজৰ্ভীল নামৰ চহৰখনলৈ ; কলম্বলৰ চালান এটা উত্তৰাকলৰ বজাৰ এখনলৈ আনিবৰ কাৰণে । এনেকৈ এইকালে ডেওঁ সপ্তাহত ছুবাৰ আহে । ইতিমধ্যে ডেওঁৰ এই ট্ৰিপটো ভাল নলগা হৈ আহিছে । কৰলৈ গলে এক প্ৰকাৰ যুগাই উপজিছে । কাৰণ হ'ল এই হিল্লীবোৰ ! ইহঁতজাকৰ প্ৰতাপত এই বাটটোৱেদি ট্রাক চলোৱাটো প্ৰায় দুঃসাধ্য হৈ পৰিছে । সাগৰ পাৰত ব'ব লোৱাৰ চৰ পূৰাবলৈ অহা এই অন্তৰ্জাক দেখিলে ডেওঁৰ গা জ্বলি যায় ।

ইহঁতৰ একোতো ঠিক নাই ! কোনপাকত আহি গাড়ীৰ আগত
পৰে ! সিহঁতক খালি গাড়ীত উঠিবলৈহে লাগে । তাৰ কাৰণে লগৰ
দুই এটা গাড়ীৰ ভুলত পৰি মৰিলেও যেন সিহঁতৰ পাত নেলাগে !
মনটো তেওঁৰ বিতৃষ্ণাবে ভৰি পৰে । মূৰ দাতি চাই দেখে যে
টেবুলখনৰ সিটো মূৰত, এজন ডেকাই এটা ‘ক’ক’ আৰু এটা
চেণ্ডেইচ লৈ একান্তমনে খোৱাত লাগিছে । জিৰি বহুবীয়া এই
ডেকাজনক তেওঁৰ প্ৰথম দেখাতেই বেচ ভাল লাগিছে । তেওঁৰ
দেহৰ গঠন আৰু খোজ কাতলৰ ধৰণ দেখিলেই কব পাৰি যে সেনা
বাহিনীৰ পৰা ওলোৱা তেওঁৰ বৰ বেছি দিন ছোৱা নাই । বিশেষকৈ
তেওঁৰ এই ধৰণ কাৰণবোৰৰ মাজেদি তেওঁৰ মনৰ দৃঢ়তাৰ যি উমান
পোৱা গৈছে তাৰ পৰাই তেওঁ বুজিছে যে এই ডেকাজন এলা সেনা
ভকত নহয় !

খাই থকাৰ মাজতেই এবাৰ দুবাৰকৈ ভালেখিনি কথা হ’ল
তেওঁলোক দুজনৰ মাজত । হেৰী মিট্‌চলে যেতিয়া ক’লে তেওঁৰ
দক্ষিণৰ কাললৈকে বাবলৈ আহিছে তেতিয়া বেক্ট্‌জে নিজেই
উপৰাচি ক’লে তেওঁৰ ট্রাকতে তেওঁ যাব পাৰিব বুলি । বেক্ট্‌জৰ
কিন্তু এনেকৈ উপৰাচি কাৰোবাক লিক্‌ট দিয়াৰ কথা আঁজি কালি
মনতেই নপৰে । পিছে এই ডেকাজনক তেওঁৰ ভাল লাগিছিল
আৰু তেওঁৰ এই প্ৰস্তাৱ তেওঁ মানি লোৱা কাৰণে বৰ সুখী হৈছিল ।

বেক্ট্‌জে এইবাৰ ভাবিলে, আৰ্মীৰ কথা নেপাতিল বাক নাই !
সেইবুলিনো সংসাৰত কথা পাতিবলৈ অস্ত্ৰ বিষয়ৰ অভাৱ হ’লনে ?

“তুমি বাক মায়ামীৰ কালে বাবলৈ আহিছা নেকি ?” তেওঁ
শুধিলে । “মই হলে তোমাক ভালৈকে নিব নোৱাৰিম দেই তাই !
মই যাম অবেজতীললৈ । মায়ামীলৈ তাৰ পৰাও প্ৰায় এম ৩০
মাইলমান থাকেগৈ ।”

“মই যাম পেৰেডাইড চিটিলৈ ।” হেৰীয়ে কলে, “তুমি বাক

ঠাইখন জানানে ?

“মই কেতিয়াও সেইকালে যোৱা নাই। কিন্তু ঠাইখনৰ বিষয়ে ইতিমধ্যে যথেষ্ট শুনিছোঁ। সেইখন হেনো কেবল চহকী মানুহৰহে চহৰ। তাৰ পুলিচবোৰে হেনো আমাৰ নিচিনা মানুহক তাত সোমাবই নিদিয়ৈ। অৱশ্যে তোমাৰ চাগৈ তাত কিবা চাকৰি-বাকৰিৰ যোগাৰ হৈ আছে !”

“ওঁহো, তেনেকুৱা চাকৰি বাকৰি একো নাই। পিছে কিবা এটা যোগাৰ কৰি লবগৈ পাবিম নিশ্চয় !” মই শুনিছোঁ বোলে টুবিট চিজন আবন্ত হলে তাত অন্ত্যায়ী কাম দেখাব ওলায়।” হেৰীয়ে কৈ গ’ল—“আক এটা কথা, মই যেই সেই কামকে কৰিব পাৰোঁ। মোৰ কাৰণে ভাল কাম বেয়া কাম বুলি একো নাই। মোৰ নিজৰ কামটো সিজিলেই হ’ল ! তত্পৰি, সাগৰৰ পাৰৰ ব’দজাকৰ প্ৰতি আজি বহুত দিনৰ পৰাই মোৰ মনত এটা হেপাহ জাগি আছে।” তাৰ মুখত হাঁহি বিৰিঙি উঠিল ! “তুমি হয়তো ভাবিছা ভিয়েটনামতো মই ব’দ আৰু সাগৰ ভালকৈয়ে পাইছিলোঁ ! পিছে কণ্ঠ শুনা, সেই সাগৰ আৰু এই সাগৰৰ-মাজতৰে আকাশ-পাতাল ওত্ৰেদ সেইটো জানো তোমাক বেচকৈ বুজাই বব লাগিব ?”

“মোৰ কথা শুনা”, বেক্ট্ৰে ক’লে। এইবাৰ যেন তেওঁৰ গছীৰ মুখখন আৰু বেছি গছীৰ হৈ পৰিল। তেওঁ কৈ গ’ল, “মই যেতিয়া তোমাক নি অৰেজভীলত নমাই দিম তেতিয়া তাৰ পৰা তুমি ভিতৰৰা বাটটো ধৰিবা। এই হাইৱে’টোৰ কালে নাহিবা ই বুলিছোঁ। এই সৰ্ব্বজনীনীয়া, হুতচিৰি যোৱাইতৰ পাল্লাত পৰিলে হ’ল আৰু ! তুমি অকলে একো কৰিব নোৱাৰা। আমি অৱশ্যে সকলোৱে পাবিম বুলিয়েই ভাবোঁ। পিছে তুমি অকলে আঠ বছৰটোৰ বিকছে কেনেকৈ কটো কৰিবা। সিহঁততো একদম শক্ত। যেতিয়া আহে

একবাবে জাক পাতি আছে।” তেওঁ কেবাহিতৈ, হেবীৰ নতুনটৈ কিনা দীঘল মোনাটোলৈ চালে। হেবীয়ে হুই চৈতৰ মাজতলৈ সেইটো চেপি ধৰি আছে। “এই যে তোমাৰ বে'গটো! কেনেবাকৈ যদি সেইটো সিহঁতৰ চকুত পৰিল, হ'ল আক! গোটেই গালে খেদি আহিব নহয়। আক তোমাৰ হাতবড়ীটো দেখিলে সিহঁতক কোনে পায়! বিশ্বাস কৰা এই লগুণ মখাই যিটো বিচাবে সেইটো লৈছে এবে!”

“বাক দেখা দাব!” হেবীয়ে যেন অলপ অধৈৰ্য্য হৈ উত্তৰ দিলে।

বেট্‌জে তেওঁৰ গধুৰ হাতখন হেবীৰ আঠুত দি ক'লে।

“তোমাৰ দৰে অকলশৰীয়া ডেকা এটা সিহঁতৰ সমুখত এজাক শিয়ালৰ মাজত এটা লেডেৰা সিংহ যেন হৈ পৰিবা, বুইছা। এই ডাইৱে'টো যুঠেই নিৰাপদ নহয়। মোৰতো সলায় ভয় লাগি থাকে, যদি কেতিয়াবা মাজ বাটত গাড়ী বেয়া হয়! মই অৱশ্যে আৰ্মীত থাকোতে অনেকএকচন দেখিলেঁ, অনেক অকুত পৰিস্থিতিৰ সমুখীন হ'লেঁ। কিন্তু এইটো বাস্তৱত ক'ববাত ইজিন বেয়াহৈ মাজবাটত থপিব লগীয়া হোৱাৰ কথা ভাবিলেও মোৰ গা-টো শিৱবি উঠে।” তেওঁৰ কথা শুনি হেবীয়ে এইবাৰ তেওঁৰ মূখলৈ চালে।

“ইমান সাংঘাটিক নে বাক?”

“সাংঘাটিক মানে? বহুৰটোৰ এইটো সময়ত বিশেষকৈ এই বাটটো হৈ পৰে সাক্ষাৎ বমপুৰী। এই বমপুতমখা এই সময়ত একবাবে জাক পাতি পাতি ওলায়হি নহয়!” বেক্‌জে যেন বমপুত মখাক চকুৰ আগতে দেখায়ে পাইছে এনেকুৱা কবিলে। “কওঁ শুনা! আমাৰ লগৰ ষ্ট্রাক ডাইভাৰ এজনৰ কাহিনী! এদিন বাতি অবেজতীললৈ আহি চহৰ পাবলৈ বিশ মাইলমান থাকোতেই বেচেৰাৰ গাড়ীৰ এঞ্জেল ভাগিল। বচ্, মাজবাটতেই পৰিল

চৌঠেঠীয়াত ! পিছদিনা পুলিচে যেতিয়া তেওঁক পালে তেতিয়া তেওঁৰ এখন ঠেং ভঙা, বুকুৰ কাষি হাড় বেকা আৰু গোটেই মূৰখন ওপহি ভীতাকাৰ ! গাড়ীত থকা প্ৰায় আধা টনমান কলমূলৰ প্ৰায় গোটেইখিনিয়েই শে'ব ! পিছত সি বেচেৰা মহ সপ্তাহ হস্পিটালত পৰি থাকিব লগা হ'ল । হস্পিটালৰ পৰা ওলাই আহি সি ট্ৰাক চলোৱা কামটো এৰি দিলে । ঠাৱাৰীভাৱে হাত দিলেই তাৰ কঁপনি উঠা হ'ল । এতিয়া বেচেৰা গেবেজ এটাত সামান্য কাম এটা কৰি কোনোমতে পেটে ভাতে খাই আছে । মই কৈছো নহয়, এইটো সময়ত এই বাটটো আৰু বমপুৰীৰ মাজত কোনো তকাং নাই । চোৱা সৌজাক দেখিছা ?”

অদ্ভুত ধৰণৰ সাজ পাব পিছা, দাঁড়িয়ে গৌকে ভোবোকাৰ পাঁচটা ডেকাই ট্ৰাকখন বখাবলৈ হাত দঙা সিহঁত দুটাৰ চকুত পৰিল । বেক্টেৰে গাড়ীৰ স্পীড বঢ়াই দিলে । ডেকা ল'বাকেইটাই যেতিয়া দেখিলে যে গাড়ীখন বোৱাৰ কোনো আশা নাই তেতিয়া তাৰে এটাই দিলে জাপ মাৰি মাজ বাস্তালৈ ! হেৰীৰ এনে লাগিল যেন আগচকাটোৰ তলত পৰি ল'ৰাটো চেপেটা হ'ল ! কিন্তু বেক্টৰৰ অভিজ্ঞ হাতে এনেকৈ ঠাৱাৰীং জ্বালে যে মুহূৰ্ত্ততে যেন সিহঁত একেবাৰে বমপুৰীৰ পৰাহে জুৰি আহিল গৈ । হেৰীয়ে ইতিমধ্যে চকু মুদি দিছিল । পিছ মুহূৰ্ত্ততে চকু মেলি সি দেখিলে যে চিকচিকিয়া এহাল চকুৰে সৈতে এখন শে'তা মূখ যেন খিৰিকিব কাষেদি পিছলৈ পাব হৈ গ'ল ! ল'ৰাটো বাচি গ'ল । কিন্তু দুটামান ডাঙৰ ডাঙৰ শিলগুটি আহি ট্ৰাকখনৰ পাত লাগি বাস্তাত চিটিকি পৰিল ।

“দেখিলানে এতিয়া ? সেই শিলগুটো একেবাৰে নিছাত মচকল হৈ আহিল । কি কৰিছে সি হয়তো নিজে একো গৰ নেপায়...চালা !” বেক্টেৰে দাঁত কৰচিব ধৰিলে । সিকালৰ পৰা

পাকীচাবী কিবা অহা হলেতো আজি আমি ছুরোচাই ইতিহাস
সিপুৰী পালোঁগৈহেভন ।”

“এইছোৱা বাটত পুলিচ পহৰাব একো কৰিবলৈ নায়েই
নেকি বাক ? থাকিলে কি হব ? আমাৰ এই দেশখন স্বাধীন নহয়
জানো ? বাটেদি খোজ কঢ়াটোতো বেআইনী কাম নহয় ।” বেক্টজে
পেলোইব লুৰত কৈ গ’ল । “ইহঁতক কোনে ধৰে ? পুলিচৰ পৰীক্ষা
দলতো খ.স্বত্বৰ বাবেহে এই কালেদি আহি পাব হৈ যায় । সেইকণ
সময় শান্ত হৈ থাকিছেই হ’ল । বচ্, পুলিচৰ দল পাব হৈ যোৱাৰ
পিছতহে ইহঁতৰ আচল বপটো ওলাই পৰে ।”

হেৰীয়ে এইবাব বাছ ছটা জোকাবিলে । তাৰ সন্মুখৰ দাত্ৰাম
আধাখিনি আন্দোল ঘেন ইয়াতেই থে’ব হৈ থাকিল ।

“পেৰেভাইত চিঠিলৈ দাৱাৰীৰ পৰাও প্ৰায় এশ মাইলমান দূৰ
হব, নহয়নে ?”

“প্ৰায় সিয়ানেই হব । তাৰমানে অৰেকতীলৰ পৰা, ধৰা প্ৰায়
ছয় মাইল । তুমি কিন্তু ঘাই বাটটো নখৰিবা । ভিতৰুৱা সৰু
বাটটোৱেদিহে যাবা । যোৰ লগত এখন মেশ আছে । তুমি সেইখন
নিব পাৰা ।”

একটোমানৰ পিছত বেক্টজে ঘাই বাটটো এবি কাষৰ এটা সৰু
বাট ৰখিলে । ডেওঁ কলে “আমি প্ৰায় পাইছোহিৱেই বুলিব লাগে ;
আক মাত্ৰ দুমাইলমান বাকী । তুমি পিছে সোঁ বাটটোৱে ৰখিব
লাগিব ।” আত্মলি টোঁৱাই ডেওঁ বাটটো দেখুৱালে । কিছুদূৰ
আগুৱাই গৈ সেই বাটটো পোৱাৰ লগে লগে ডেওঁ পাকী ৰখালে ।
“এই কালেদি অৱশ্যে তুমি অলপ বেছিকৈ খোজ কাঢ়িব লগীয়া
হব । ভাগ্য ভাল হলে পাকীচাবীও পাই যাব পাৰা । এই অকলস
খেতিয়ক সকলে সত্ত্বে এই বাটটোৰেই অহা যোৱা কৰে । কিন্তু
সাহায্যৰ । এইখন ঠাইত কিন্তু নিৰাপদ বুলি একো নাই । যিকোনো

মূৰ্ছিত বিপদ আহিব পাবে।” তেওঁ গাড়ীৰ সন্মুখৰ ফালৰ বেক্ষ পৰা এখন মেপ উলিয়াই হেৰীৰ সন্মুখত মেলি ধৰিলে। “এনেয়ে কিত্ত ঠাইখন বেছ ভাল। মাজে মাজে অৱশ্যে কিছু বোকা পানীও নোহোৱা নহয়। আৰু এটা কথা কিত্ত। সাপ-চাপ ছই-এটা ওলাই পিছে।” হেৰীৰ চকুলৈ চাই হাঁহি কলে, “তুমি এতিয়া পিছে যি ঠাইৰ পৰা উভটি আহিছা তাৰ পিছত আৰু সাপে তোমাক ভয় খুৱাবৰে নোৱাৰে সেইটো তুমি নকলেও মই বুজোঁ।” তেওঁ আকৌ গাড়ীৰ ভিতৰলৈ সোমাল আৰু এইবাৰ এডাল চুটি মোটা লাঠি উলিয়াই আনিলে। “এইডাল লোৱা, ইয়াৰ নিচিনা অস্ত্ৰ এডাল মোৰ কাৰণে আছেই। এইডাল বৰ কামত অহা বস্তু। কবতো নোৱাৰি কোন মূৰ্ছিত দৰ্কাৰ পৰে।”

হেৰীয়ে মূৰটো জোকাৰি, কলে—

“ঠিক আছে ঠিক আছে; মোক এইডাল ন’হলেও হব?”

“ভেনেকৈ নকৰা। বাটত কেতিয়া কি বস্তুৰ প্ৰয়োজন হয়, তুমি কেনেকৈ জানিব? লোৱা বুলিছোঁ নহয়।” তেওঁ এইবাৰ লাঠিডাল জোৰকৈ হেৰীৰ হাতত গুজি দিলে। “আচ্ছা ভাই, মোৱা দেই, ঈশ্বৰে তোমাৰ মঙল কৰক। সমুদ্ৰতীৰত ব’দ আৰু বং ছুয়োটাই তোমাৰ লগ দিয়ক...আচ্ছা।”

ছুয়ো হাত মিলালে।

হেৰীয়ে কলে, “তুমি যে নবম কৰি ইমান দূৰ গাড়ীত উঠাই আনিলা, তাৰ বাবে অশেষ ধন্যবাদ দেই। উভটি আহোঁতেও হয়তো মই তোমাক বিচাৰিম। মোৰ খুব বেছি ভাত ছুনাহমান হ’ব। ভাতকৈ বেছিদিন নেখাকো।” সি এইবাৰ তাৰ বেগটো গাড়ীৰ পৰা নমাই বাকত আৰি ললে আৰু বেক্টেজ দিয়া লাঠি ডাল ভাত ভৰাই ললে।

বেক্টেজ কলে, “নিশ্চয় নিশ্চয়, এই গোটেই চিন্তনটোৰ প্ৰতি

সোমবাৰ আৰু বুধস্পতিবাবে মোক তুমি ইয়াতেই পাবা। অবেল-
ভীলৰ থাকেই সোধা সিয়েই মোৰ ঠিকনা বটাই দিব। তোমাক
উভতি বাওঁতেই লগ পালে বৰ ভাল লাগিব। হয়তো তোমাৰ বুধৰ
কাহিনীবোৰ ভেতিয়া আৰু ভাল লাগিব। সচা কথা কৈছো,
সেইবোৰ শুনিবলৈ মোৰ বৰ মন যায়।

হেৰীয়ে হাঁহিলে। কলে, “কেথা যাৰ বাক! আচ্ছা বোহা
দেই। আকৌ কৈছো, বহুত বহুত ধন্যবাদ।

ট্রাকখন গুটি গ'ল। হেৰীয়ে সেই কালে চাই হাত
জোকাবিলে।

এইবাৰ হেৰী নিজৰ বাটেদি আগবাঢ়িল। প্ৰায় পাঁচ মাইলমান
খোজ কঢ়াৰ পিছতো সি বাটত কাকো লগ নেপালে। আৰু কিছুদূৰ
আগবাঢ়ি বোহাৰ পিছত বাটৰ ছুয়োকাৰে ইউকেলিপটাচ গছেৰে
বাটৰ ছুয়োকাৰে ভৰি থকা এডোখৰ চাঁঠাই পালেগৈ। এডোপা
ডাঙৰ ইউকেলিপটাচ গছৰ তলতে সি বহি পৰিল। বেগৰ পৰা
মেপখন উলিয়াই চালে। দেখিলে আৰু দহমাইল মান আগতগৈ এই
বাটটো তুকালে কাটি গৈছে। এটা বাট খুঁবি গৈ আকৌ হাইৱে'ত
লাগিছেগৈ আৰু আনটো গৈ লাগিছেগৈ এখন সৰু চহৰত। নাম
'লিটল অবেলভীল।' তাৰ পৰা এই বাটটো আকৌ এটা
হাবিভলীয়া অকলেদি গৈ অলপ এখন চহৰ পাইছেগৈ। সেইখন চহৰৰ
নাম হ'ল “য়েল” একৰ্চ্‌। সি তাতেগৈ নিশাটো কটাবলৈ ঠিক
কৰিলে।

সি আকৌ খোজ ললে। অসীত থাকি তিনি বছৰ ধৰি প্ৰকৃত
বুধ ক্ষেত্ৰত কটোৱাৰ পিছত এতিয়া তাৰ দেহত যেন শক্তি অকুবন্ত।
খোজ কাঢ়ি তাৰ বৰ ভাল লাগিছে।

এক মান বজাত সি বাটৰ কাষৰ গছ এডোপাৰ তলত বহি
কৰী আৰু বিলাহী ভবোহা চেণ্ডউইচ, এটা আৰু ইতিমধ্যে অলপ

অল্প গবন হৈ পৰা ক'ক এবটল খাই ললে। চিগাবট এটা ফলাই
লৈ বে'গটো কাকত তুলি লবলৈ ধৰোঁতেই পুলিচৰ গাড়ী এখন
আহি তাৰ কাষত ব'ল।

গাড়ীখনৰ পৰা দুজন বেঙ হুই পুই পুলিচ কৰ্মচাৰী নামি
আছিল। যিজন গাড়ীখন চলাই আহিছিল, তেওঁক পিছ পেলাই
শৈ ইজন পুলিচ বিষয়া আহি হেৰীৰ সন্মুখত থিয় হ'ল। গাড়ী
চলাই অহাজন এওঁতকৈ বয়সত সৰু যেন লাগিল। কিছু দূৰত
তেওঁও হ'লটাবত ভৰাই ধোৱা পিটলটোত হাত দি সাৱধানে থিয় দি
থাকিল।

“তুমি কোন? ইয়াত কি কৰিছা?” বয়সিয়াল পুলিচ
বিষয়াজনে সুধিলে।

হেৰীয়ে দেখিলে তেওঁৰ স্কাৰ্টৰ বাহৰ কালে চাৰ্জেক্টৰ ট্ৰাইপ।

সি লাহেকৈ কলে, “খোজ কাঢ়ি ফুৰাৰ বাহিৰে একোষে কৰা
নাই সেইটো নিশ্চয় আপোনালোকেও দেখিছে।”

“সঁচানে?” চাৰ্জেক্টৰ চকু এইবাৰ হেৰীৰ দুটি হাতৰ থাকী
স্কাৰ্ট আৰু থাকীজিলৰ পেক্টৰ, কটাৰীৰদাৰ যেন কাৰা ইন্দ্ৰি থকা
ভাজবোৰৰ ওপৰত পৰি'ল। লগে লগেই যেন তেওঁ কিছু দমি
গ'ল। লাহেকৈ সুধিলে,

“তোমাৰ নাম?”

“হেৰী, হেৰী মিট্‌চেল।”

“ঘৰ?”

“নিউ ইয়ৰ্কত।”

“কিবা কাগজ-পত্ৰ আছে?”

হেৰীয়ে স্কাৰ্টৰ পকেটৰ বুটামখুলি এৰাপ কাগজ উলিয়ালে।
তাৰ মাজৰ পৰা, সেনাবাহিনীৰ পৰা ওলাই অহাৰ প্ৰমাণ পত্ৰ,
ড্ৰাইভিং লাইচেন্স, আৰু তাৰ পাচৰ'ট উলিয়াই দেখুৱালে।

চাৰ্জেন্টে আৰ্মীৰ ডিচাৰ্জ পেনাৰখিনি ভালকৈ চকু ঘূৰাই চালে
আৰু হেৰীলৈ কেবাহিকৈ চাই কলে, “তাৰ মানে এই কেইদিনমানৰ
আগন্তেহে ওলাই আহিছা নহয়নে ? আৰ্মীত পেৰাক্ৰপাৰ আছিল ?
বেছ কুণ্ঠি কৰিলা নিশ্চয় !”

“আপুনি যদি সেইটো কুণ্ঠি বুলি ভাবে মোৰ কবলগীয়া একো
নাই।” হেৰীয়ে নিষ্পৃহভাৱে উত্তৰ দিলে, “মই পিছে অকনো
উপভোগ কৰিব পৰা নাছিলোঁ।”

চাৰ্জেন্টজনে কাগজপত্ৰখিনি হেৰীক ঘূৰাই দিলে।

“তুমি পিছে এতিয়া ক’লৈ যোৱা ?”

“পেৰেডাইজ চিটিলৈ।”

“তালৈকো বেছ দূৰ হ’ব। আচ্ছা বাক কোৱাচোন, তুমি
নোৱাৰাত পৰিহে খোজ কাঢ়ি বাট বুলিছা নে খোজ কঢ়াটো তোমাৰ
চৰ্খহে ?”

হেৰীৰ মূখৰ স্বভাৱমূলতঃ হাঁহিটো ইতিমধ্যে মাৰ গৈছিল।
পুলিচ বিষয়াজনৰ এই অপ্ৰাসঙ্গিক প্ৰশ্নবোৰ শুনি শুনি ইতিমধ্যে
সি বেছ আমনি বোধ কৰিছিল। এইবাৰ পোনে পোনে ভেওঁৰ
চকুলৈ চাই সি কলে, “সেইটো ভনাটোও আপোনাৰ কাম নেকি
চাৰ্জেন্ট !”

“এবা, সেইটোও আমাৰ কাম। আমি যদি কোনোবাই লগত
টকা-পইচা নোহোৱাকৈ দক্ষিণলৈ ধৰি যোৱা বুলি গম পাত্তে নহলে
ভেওঁক আমি ভংগপাং ধৰি পেলাওঁ। তোমাৰ লগত টকা-পইচা
কিবা আছে জানো ?”

“আছে। দুশ দহ ডলাৰ। আৰু, মই খোজ কাঢ়ি ভাল
পাত্ত।” হেৰীয়ে গহীনাই উত্তৰ দিয়ে।

চাৰ্জেন্ট দূৰ হুপিয়ালে।

“পেৰেডাইজ চিটিত কিবা চাকৰি-টাকৰি পাইছা যেন পাত্ত ?”

“নাই পোৱা! কিন্তু কাম এটা নিশ্চয় পাই কাম চাই।
অৱশ্যে মই তাত দুমাহতকৈ বেছি নেখাকোঁ। তাৰ পিছতই
নিউ ইয়ৰ্কত এটা ভাল কামত জ্বৈন কৰিব লাগিব।”

চাৰ্জেটে আকৌ মূৰ হুপিয়ালে।

“তোমাৰ হয়তো বিশ্বাস কৰিবলৈ টান লাগিব;” এইবাৰ
অৱশ্যতাব নুবত চাৰ্জেটে কৈ গ’ল, “কিন্তু তোমাক নকৈ আক
কি? আজি কিছুদিনৰ পৰা এই গোটেই জিলাখন তোমাৰ
জিয়েটনামৰ সেই ধাননী পথাৰবোৰ নিচিনাই জৱাবহ হৈ
পৰিছে।”

হেৰীয়ে ঘেন কোনোমতেহে নিজকে সংযত কৰি ৰাখিলে।

“হয় নেকি? পিছে এটা কথা, চাৰ্জেট। আপুনিতো
জিয়েটনামৰ সেই ধাননী পথাৰবোৰ দেখি নাই। মই হলে যোৱা
ছদিন ধৰি আপোনালোকৰ এই জিলাখনতেই আছোঁহি।
মোৰ বোখেৰে এইখন জিলাৰ পৰিস্থিতি সম্পৰ্কে কথাবোৰ অলপ
অভিভাষিত কৰি কোৱা হৈছে নেকি! মই কিন্তু সিমান ভয় খোৱা
নাই।”

চাৰ্জেটে এইবাৰ তেওঁৰ বাহু দুটা লবালে। তেওঁ কলে,
“দুঘণ্টামান আগতে এজনী গাভৰু ছোৱলী আৰু চাৰিটা চেঙেলীয়া
ডেকাই ইয়াৰ পৰা পাঁচ মাইলমান আগত এটা কাৰ হাউচত
সোমাই তিনিটামান চিকেন আৰু ট্ৰেল্জিইব ৰেডিঅ’ লৈ উধাও
হৈছে। আচৰিত কথা কি জানানে? সেই সময়ত তাত এটা নহয়
দুটা নহয় চাৰিটাকৈ আদহীয়া, ছত্ৰপুট মানুহ মজুৎ আছিল। সিহঁতে
এই গোটেই কাণ্ডটো চকুৰ আগত দেখি আছিল। অথচ কোনো
এটাই এই ডেকা গাভৰু কেইটাক বাধা দিয়াৰ কথা নেভাবিলে।
সিহঁত শুদ্ধি যোৱাৰ পিছতেহে আমাক খবৰ দিলে। মই অৱশ্যে
এইটোও কাম যে কাৰ হাউচৰ সেই মানুহকেইটাই সিহঁতক তাৰ পৰা